

Bijeenkomst Atelierbeleid Amsterdam 26 april 2010

Voorzitter: Simon Geldorp - bestuur SWWK
Sprekers: Martin Willems - Voorzitter SWWK
Thomas van Dalen - Voorzitter CAWA
Dick Jansen - Wethouder stadsdeel Westerpark
Henk Rijzinga - Secretaris BBK, ook namens FNV KIEM

Programma:

13.30 - zaal open
14.00 - opening bijeenkomst Henk Rijzinga en Dick Jansen als gastheer
14.15 - introductie door dagvoorzitter Simon Geldorp van de SWWK
14.30 - 4 sprekers geven kort hun visie op het Amsterdamse atelierbeleid.

- Martin Willems - voorzitter Stichting Woon Werkrumtes Kunstenaars
- Thomas van Dalen - voorzitter van de Commissie Ateliers en (Woon) en Werkpanden Amsterdam
- Dick Jansen - portefeuillehouder kunst & cultuur stadsdeel Westerpark
- Henk Rijzinga, secretaris BBK namens de BBK en FNV KIEM

15.00 - pauze
15.15 - discussie met de zaal
17.00 - sluiting

Verslag

Simon Geldorp opent de bijeenkomst. Hij benadrukt dat dit een begin is en dat het belangrijk is dat er een vervolgbijeenkomst komt. De SWWK - dit jaar haar 50 jarig bestaan viert - kan hier een rol in spelen.

Martin Willems - voorzitter SWWK

De SWWK is opgericht door de Federatie Kunst Verenigingen met als doel voldoende werkruimte te creëren voor (toon)kunstenaars. Zij heeft zich 48 jaar bezig gehouden met de toewijzing van ateliers in Amsterdam, tot dit twee jaar geleden door de CAWA werd overgenomen. Momenteel beraadt de SWWK zich over haar rol in de toekomst.

Het grootste deel van de kunstenaars kan niet commercieel huren. Je werkt als kunstenaar om iets te creëren en niet om winst te maken. De discussie rond het ondernemerschap van kunstenaars is daarom een heilloze weg.

De SWWK is voorstander van een convenant tussen centrale stad, stadsdelen en corporaties over het atelierbeleid.

Thomas van Dalen - voorzitter CAWA

De CAWA is een commissie met een uitvoerende taak in dienst van de gemeente. Zij behartigt niet de belangen van de kunstenaars maar treedt op als tussen persoon tussen de huurders en verhuurders van de ateliers. Zij toetst niet op kwaliteit maar alleen op secundaire elementen waar het kunstenaarschap moet blijken.

De CAWA kan wel trends en ontwikkelingen signaleren en doorgeven:

- Zo ziet de CAWA dat het atelierbeleid 'lek' is: er zijn geen streefcijfers of harde afspraken over het aantal ateliers in Amsterdam. Er zijn signalen dat ateliers uit de voorraad verdwijnen, zonder dat hier nieuwe voor in de plaats komen.
- Servicekosten zijn vaak erg hoog, hier zijn geen afspraken over gemaakt.
- Corporaties willen meer doorstroming in de ateliers, de CAWA ziet hier niets in.
- Maar ook ateliers die weinig gebruikt worden, dat is de reden dat zij om een motivatie vragen bij de toetsing: wordt het atelier nog wel gebruikt, en klopt de grootte van het atelier nog met het gebruik. Zo niet kan bijvoorbeeld een atelier geruild worden.

Deze bijeenkomst moet laten zien dat ook kunstenaars willen dat er duidelijke afspraken komen over de voorraad ateliers. Zij weten ook niet waarom er nog steeds geen covenant is, zij dringen hier wel op aan.

Loting: het idee hier achter is dat iedereen evenveel kans heeft op een atelier, niet alleen mensen die al heel lang in Amsterdam wonen.

Voorkeursbeleid: 15% van de ateliers die vrijkomen gaat naar groepen kunstenaars die onder het voorkeursbeleid vallen.

Dick Jansen - wethouder stadsdeel Westerpark

Tip: nu op het beleid zitten en contact opnemen met de nieuwe stadsdelen, het beleid wordt op dit moment ontwikkeld. Nu kan je er nog invloed op uit oefenen.

Stadsdelen moeten structureel 10% gaan bezuinigen. Dat is erg veel geld en dat moet ergens vandaan gaan komen. De huur van ateliers op dit moment zit onder de kostprijs van € 70 per vierkantenmeter. Dat is niet erg, omdat kunst ook belangrijk is voor de stad. Kunstenaars moeten dat goed beargumenteerd aan de stadsdelen voorleggen. Er is een grote kans dat er stemmen op gaan komen om de huurgrens omhoog te trekken.

- Corporaties stellen zich te vrijblijvend op en staan bovendien onder financiële druk.
- Hoe ga je om met de overlap tussen beeldend kunstenaars en de creatieve industrie. De laatste betaalt commerciële huur.
- Probleem onderhuur: bij tijdelijk verblijf in het buitenland moet dat kunnen, maar alleen tegen de werkelijke kosten.
- De CAWA heeft geen afspraken over huurprijzen, zij toetst alleen. Er zijn wel plannen om een 'CAWA-huur' in te stellen. Probleem is dat als je deze te laag maakt de verhuurders niet meer naar de CAWA gaan.
- Van Poelgeest is leegstand aan het monitoren. Er wordt onderzocht of functies van leegstaande kantoren niet aangepast kunnen worden. De eigenaren van de kantoren willen daar niet aan mee werken.

Jaap Draaisma - Urban Resort - Kunstenaars kunnen zelf ook naar eigenaren toestappen: als je dat goed aanpakt, kan je vrij veel voor elkaar krijgen. Urban Resort probeert om onder de €56,- te blijven. Zelfredzaamheid is voor hen heel belangrijk: kunstenaars moeten het heft weer in eigen hand nemen.

Henk Rijzinga - secretaris BBK, ook namens de FNV KIEM

Henk Rijzinga ziet af van een praatje, om meer tijd te maken voor de discussie. Hij benadrukt wel de noodzaak van samenwerking en om tot een platform te komen om kunstenaars een stem richting de politiek te geven.

Discussie

De discussie begint met een rondje in de zaal om de zorgen die er leven onder de kunstenaars te inventariseren. Daarna wordt gekeken hoe deze zorgen weggenomen kunnen worden. De belangrijkste punten die door de kunstenaars in de zaal naar voren worden gebracht zijn:

- de duur van de huurcontracten
- de eis om na vijf jaar in staat te zijn om commerciële huur te betalen
- de hoogte van de huur
- de stijging van de bijkomende kosten

Bijkomende kosten: dit zijn kosten zoals servicekosten, overhead, huur voor gedeelde ruimtes. Thomas Dalen: er zijn gevallen bekend waarbij de bijkomende kosten hoger zijn dan de kale huur.

Hoogte van de huren is een probleem voor veel kunstenaars, wat zijn je mogelijkheden als je de CAWA huur niet kan betalen:

- Urban Resort: zit iets onder de broedplaatshuur, lagere bijkomende kosten
- Anti Kraak: uiteindelijk snijdt je in je eigen vingers. Anti-kraak stimuleert speculatie met panden en dat drijft de prijzen op.
- Atelier delen: niet onderhuren maar met twee of meer een atelier huren

Martijn - Bureau Broedplaatsen.

- Een probleem waar veel broedplaatsen mee zitten is dat de contracten vaak na een aantal jaar aflopen. De kunstenaars hebben daarna geen plek om heen te gaan. Mensen die zo hun atelier kwijtraken hebben geen voorrang op de wachtlijst.
- Als kunstenaars een idee hebben voor een broedplaats, moeten ze contact opnemen met bureau broedplaatsen. Zij kunnen niet beloven dat ze iets kunnen doen maar het wel belangrijk contact met ze op te nemen.
- Er was een gerucht dat Bureau Broedplaatsen over genomen zou worden door Urban Resort. Dit klopt niet. Er is in de evaluatie wel gesproken over de mogelijkheid om Bureau Broedplaatsen op te heffen en over te laten nemen door organisaties in het maatschappelijk veld. Hier is uiteindelijk niet voor gekozen.
- Er wordt op het moment een maatschappelijke kosten / baten analyse gemaakt van e broedplaatsen in Amsterdam. Centrale vraag: waarom is het belangrijk om broedplaatsen in de stad te hebben. De eerste resultaten worden gepresenteerd bij de jaarlijkse manifestatie in november.

Jaap Draaisma: het is belangrijk dat een organisatie als Bureau Broedplaatsen druk op vastgoed eigenaren blijft om iets te doen met hun leegstaande vastgoed.

Henk Rijzinga - BBK: op dit moment is er geen organisatie of platform die zich bezig houdt met de positie van individuele ateliers.

Opmerkingen / aanwijzingen uit de zaal:

- Contact met de politiek is op dit moment belangrijk
- het belang van kunstenaars moeten zichtbaar gemaakt worden voor de stad
- Doe het zelf, zoals Urban Resort
- Er moet zicht komen op het aanbod
- Helderheid in de bijkomende kosten
- Helderheid over wat een broedplaats is
- Helderheid taakverdeling tussen de verschillende groepen

Thomas van Dalen - CAWA: maak zichtbaar wat je doet, creëer draagvlak voor wat je doet.

Nora Hooijer - FNV KIEM: het belang van de kunstenaars wordt wel onderkend, maar er wordt onvoldoende onderscheidt gemaakt tussen creatieve industrie en beeldende kunstenaars. De kleine kunstenaars schieten er zo vaak bij in.

Wanneer komt er meer zicht op het aantal werkplekken in de stad? Dit jaar wordt het op poten gezet, maar de CAWA kan alleen inzicht geven op ateliers die bij hen worden aangemeld.

Irene Helle - FNV-KIEM doet heel erg haar best jongeren te binden, maar dat blijkt erg moeilijk te zijn.

- Als jongere kom je voor erg weinig in aanmerking
- Huren zijn vaak niet op te brengen
- Gevolg: jongeren vertrekken noodgedwongen uit de stad

Thomas van Dalen - CAWA: buiten de ring is er wel ruimte. Aan de SWWK: zorg dat je jongeren in je bestuur hebt.